

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖS FINANSINIO AUDITO 8-ASIS DEPARTAMENTAS

ATASKAITA

DĖL 2001 METŲ FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS IR ASIGNAVIMŲ NAUDOJIMO PROGRAMOMS VYKDYTI VERTINIMO (LIETUVOS RESPUBLIKOS SIENOS APSAUGA SAUSUMOJE, TERITORINĖJE JŪROJE IR KURŠIŲ MARIOSE, ŠENGENO ACQUIS REIKALAVIMŲ SIENŲ KONTROLĖS SRITYJE ĮGYVENDINIMAS) VALSTYBĖS SIENOS APSAUGOS TARNYBOS PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS LAZDIJŲ RINKTINĖJE VERTINIMO REZULTATŲ

2002-04-23 Nr. 250-26

Kaunas

Lietuvos Respublikos Valstybės kontrolės Finansinio audito 8-ojo departamento vyriausioji kontrolierė L. Nalivaikienė, vykdydama Valstybės kontrolės Kauno kontrolės skyriaus viršininkės A. Dragašienės 2002-02-20 pavedimą Nr. 250-26, Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Lazdijų rinktinėje (toliau – rinktinė) atliko 2001 metų finansinės atskaitomybės ir asignavimų naudojimo programoms vykdyti vertinimą.

Rinktinės adresas: Dumblio k., 4560 Lazdijų raj. Rinktinės steigėjas – Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, identifikavimo kodas - 8860825. Rinktinės identifikavimo kodas – 9334425.

Rinktinės turtas 2002-01-01- 28551600 Lt, 2002-04-01 – 28471700 Lt (1,2 priedai).

Rinktinė savo veikloje vadovaujasi Valstybės sienos apsaugos tarnybos (toliau – VSAT) prie Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų ministerijos vado vyriausiojo komisaro A. Songailos 2001-04-30 įsakymu Nr. 9 “Dėl nuostatų patvirtinimo” patvirtintais Lazdijų rinktinės nuostatais (3 priedas).

Tikrinimas atliktas žinant rinktinės vadui A. Žymančiui ir Finansų skyriaus viršininkei J. Buckiūnienei, kurie tikrinamuoju laikotarpiu dirbo šiose pareigose (4 priedas).

Tikrinimas atliktas 2002-02-21 - 2002-04-05 ir 2002-04-15 - 2002-04-23 laikotarpiais.

Rinktinėje 2001 metais už 2000 metus veiklos ir valdymo auditą atliko VSAT vidaus audito tarnyba. Audito metu pagrindinis dėmesys skirtas valstybės sienos su Lenkijos Respublika apsaugos pertvarkymo perspektyvoms, biudžeto lėšų panaudojimo teisėtumui ir teisingumui, darbo užmokesčio ir kitų išmokų skaičiavimo teisingumui, materialaus turto, atsargų bei maisto produktų apskaitai (5 priedas). Audito metu nustatyti pažeidimai ir netikslumai rinktinėje pašalinti (1 darbo dokumentas – toliau DD). Išnagrinėjus VSAT atlikto audito ataskaitą bei prie jos pateiktus priedus, galima teigti, kad vidaus auditas atliktas objektyviai ir profesionaliai. **Darytina išvada, kad asignavimų valdytojas, VSAT prie VRM vadas A. Songaila, vykdydamas 1990-07-30 Lietuvos Respublikos Biudžetinės sandaros įstatymo Nr.I-430 (2000-07-11 įstatymo**

Nr.VIII-1821 redakcija) 5 str. 1 d. 5 p. reikalavimus, keliamus asignavimų valdytojui, atlieka pavaldžios institucijos finansinės atskaitomybės analizę.

Įvertinus 2001 metais rinktinės gautus 11499000 Lt asignavimus, nustatyta 0,1 procentų reikšmingumo riba 11499 Lt ($11499000 \times 0,1 = 11499$ Lt) ir toleruotina klaida 60 procentų 6900 Lt ($11499 \times 60 \text{ proc.} = 6900$) (2, 3 DD).

Atliekant auditą buvo naudojama: dokumentų patikrinimo metodas, apskaičiavimai, finansinių ataskaitų palyginimų tarp atitinkamos informacijos elementų analizė, analitinės ir sintetinės apskaitos registrai, analitinės procedūros (4,5,6 DD).

Vidaus kontrolė.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-02-22 nutarimu Nr. 194 “Dėl pasienio policijos departamento prie VRM (PPR) reorganizavimo ir VSAT prie VRM nuostatų patvirtinimo” Lazdijų pasienio policijos rinktinė 2001-05-01 buvo reorganizuota į Lazdijų rinktinę. VSAT vado vyriausiojo komisaro A. Songailos 2001-04-30 įsakymu Nr. 9 “Dėl nuostatų patvirtinimo” patvirtinti VSAT prie Lietuvos Respublikos VRM Lazdijų rinktinės nuostatai (3 priedas). Rinktinėje yra patvirtinta tipinė struktūra (5-1 priedas), yra kiekvieno struktūrinio padalinio nuostatai, pareigūnų ir valstybės tarnautojų pareiginės instrukcijos, kuriose apibrėžta funkcijos, pareigos, teisės ir įgaliojimai. Su pareiginėmis instrukcijomis darbuotojai supažindinami pasirašytinai. **Minėti nuostatai ir pareigybių aprašymai atitinka VSAT numatytas funkcijas ir įgaliojimus.** Valdymo personalo įgaliojimai aiškiai apibrėžti, egzistuoja specialios instrukcijos, reglamentuojančios rinktinėi priskirtų funkcijų atlikimą (7 DD). Valdymo filosofija ir vadovavimo stilius, kuris apima vadovybės požiūrį į veiklos riziką, vadovybės nusistatymas ir veiksmai rengiant finansines išvadas, biudžeto bei kiti veiklos tikslai yra tinkami. Įstaigos vadovybė tinkamai paskirsčiusi atsakomybę nustatant įstaigos organizacinę struktūrą ar pareigų atskyrimą. Įstaigos vadovybė nagrinėja kontrolės procedūras ir apskaitos funkcionavimą, įskaitant ir savo biudžeto valdymo vertinimą. **Įstaigos vidaus kontrolės sistema atrodo tinkamai. Į didesnę riziką atsižvelgiama, vidaus kontrolė vertinama kaip veikianti efektyviai.**

1. Vykdytų uždavinių ir funkcijų analizė, veiklos vykdam programą vertinimas.

Tikrinimas atliktas atrankos būdu dokumentiniu metodu, tikrinamasis laikotarpis– 2001 metai.

Lazdijų rinktinė yra teritorinis struktūrinis VSAT padalinys, organizuojantis ir įgyvendinantis VSAT funkcijas nustatytame pasienio ruože sausumoje ir pasienio vidaus vandenyse. Pagrindiniai uždaviniai yra užtikrinti valstybės sienos neliečiamumą ir įgyvendinti valstybės sienos apsaugos politiką nustatytame pasienio ruože, pagal kompetenciją užtikrinti nusikalstamų veikų ir kitų teisės pažeidimų prevenciją, atskleidimą ir tyrimą, užtikrinti visuomenės saugumą, užtikrinti tarptautinių sutarčių, teisės aktų, reglamentuojančių valstybės sienos apsaugą ir tarnybos veiklą, įgyvendinimą. Vykdam šiuos uždavinius rinktinės veikla apima šias pagrindines funkcijas: nustatyto valstybės sienos ruožo apsauga, asmenų ir transporto priemonių, kertančių valstybės sieną, kontrolė, pasienio

teisinio režimo ir pasienio kontrolės punktų režimo užtikrinimas bei administracinės atsakomybės priemonių taikymas už pasienio teisinio režimo ir pasienio kontrolės punktų režimo pažeidimus.

Vadovaujantis Pasienio policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos vyriausiojo pasienio policijos komisaro A. Songailos 2000 12 04 įsakymu Nr. 432 “Dėl pasienio policijos veiklos ir biudžeto planavimo metodikos patvirtinimo” rinktinėje yra parengtas 2001 – 2003 m. veiklos ir biudžeto planas (6 priedas), kurio I – oje dalyje yra atlikta aplinkos analizė, apimanti išorinius ir vidinius veiksnius, apibrėžta rinktinės misija, vizija, strateginiai tikslai ir veiklos gairės, plėtros projektai. Strateginis veiklos tikslas – iš anksto užkirsti kelią sienos pažeidimams “žaliojoje zonoje ir pasienio kontrolės postuose (toliau – PKP), sukurti prielaidas juos pastebėti, išaiškinti, kontroliuoti situacijos pasienyje pokyčius bei išsaugoti tinkamą pasienio režimą, pasiekti Europos Sąjungos reikalaujamą sienos kontrolės ir pasienio patikrinimų lygį. Šioje plano dalyje yra numatyta, kad bus pertvarkoma rinktinės valdymo struktūra, užkardų skaičius mažinamas iki keturių užkardų, palaipsniui atsisakoma privalomosios karo tarnybos karių juos pakeičiant pareigūnais. Numatyta, kad dėl veiklos pokyčių bei veiklos instrukcijų pasikeitimų, dėl veiklos modernizavimo įdiegiant naujas kompiuterines, techninės kontrolės, stebėjimo sistemas, išaugs mokymosi ir tobulinimosi kursų, pravedamų rinktinėje, skaičius. Plane numatyta, kad atliekant rezultatų analizę, pagrindinis dėmesys bus skiriamas aptariant tokius klausimus, - kaip prie valstybės sienos buvo palaikomas tinkamas pasienio režimas, ar visi sienos pažeidimai buvo pastebėti, ištirti ir išaiškinti, kaip keitėsi sienų kontrolės ir pasienio patikrinimų apimtys bei metodai, kokie pasiekti rezultatai per šiuos patikrinimus, kaip buvo tobulinama rinktinės organizacinė struktūra, personalo valdymas ir mokymas, kaip keitėsi veiklos efektyvumas, produktyvumas ir ekonomiškumas. Rinktinės plėtros projektai planuojamu 2001-2003 m. laikotarpiu, - signalizacinės įrengimų sistemos atsisakymas, valstybės sienos su Lenkijos Respublika redemarkacija, bendradarbiavimo su Lenkijos Sienos apsaugos tarnybos Podliasko skyriumi ir Sienos įgaliotinių veiklos plėtra, mobilių techninės kontrolės priemonių įdiegimas, kontrolinės pėdsakų juostos ir patruliavimo kelio įrengimas prie pat valstybės sienos linijos, bendros pasienio kontrolės su Lenkijos pasienio žinybomis įdiegimas Kalvarijos ir Mockavos PKP. Šiems tikslams pasiekti šioje plano dalyje taip pat yra numatyti kontroliniai rodikliai, numatantys, kad 2001 m. Rinktinės personalo skaičius bus 586 etatai, paprastosios išlaidos sudarys 10523 tūkst. Lt, patruliavimo trukmė bus 90600 val. ir bus atlikta 3005000 patikrinimų.

II – oji plano dalis parengta konkrečiai 2001 metams, kuri sudaro rinktinės veiklos planas pagal sektorius: sienų apsauga, pasienio kontrolė, tarptautinis bendradarbiavimas, bendrasis personalo valdymas, mokymas, materialinių vertybių valdymas ir nekilnojamojo turto valdymas. Kiekvieno iš minėtų sektorių veiklos planas apima tikslus, uždavinius, numatytos priemonės šioms tikslams pasiekti bei vertinimo kriterijai. Pažymėtina, kad sienų apsaugos ir pasienio kontrolės veiklos sektoriuose yra numatyti efektyvumo, produktyvumo ir ekonomiškumo rodikliai. III – iąją

plano dalį sudaro priedai ir paskaičiavimai (Programos 1.4 “Lietuvos Respublikos sienos apsauga sausumoje, teritorinėje jūroje ir Kuršių mariose, Šengeno ACQUIS reikalavimų sienos kontrolės srityje įgyvendinimas” 2001 m. Išlaidų sąmata).

Darytina išvada, kad VSAT vadas A. Songaila 2000-12-04 įsakymu Nr. 432 “Dėl pasienio policijos veiklos ir biudžeto planavimo metodikos patvirtinimo” nurodęs struktūriniams padaliniais parengti 2001 – 2003 m. veiklos ir biudžeto planus, organizuoja programų, finansuojamų iš valstybės biudžeto, rengimą ir vykdymą, kaip to reikalauja Biudžetinės sandaros įstatymo 5 str. 1d. 3 p. nuostatos. Lazdijų rinktinėje vykdomas programos 1.4 “Lietuvos Respublikos sienos apsauga sausumoje, teritorinėje jūroje ir Kuršių mariose, Šengeno ACQUIS reikalavimų sienos kontrolės srityje įgyvendinimas” 2001-2003 m. veiklos ir biudžeto bei 2001 m. darbo planavimas atitinka asignavimų valdytojo strateginius tikslus ir paskirtį, programos įgyvendinimo uždaviniai parinkti tokie, kad būtų galima veiklą įvertinti taupumo, efektyvumo ir rezultatyvumo požiūriu.

2001 m. Rinktinės veiklos ataskaita parengta vadovaujantis Vyriausiojo pasienio policijos komisaro 2001-03-28 įsakymu Nr. 90 patvirtinta Pasienio policijos veiklos ataskaitų rengimo metodika. Veiklos ataskaita parengta pagal veiklos sektorius, t.y. sienų apsauga, pasienio kontrolė, tarptautinis bendradarbiavimas, bendrasis ir personalo valdymas, mokymas, materialinių vertybių valdymas. Atrankos būdu nagrinėti tokie sektoriai, kaip sienų apsauga, pasienio kontrolė, tarptautinis bendradarbiavimas, bendrasis ir personalo valdymas (7 priedas).

Pažymėtina, kad 2001 m. rinktinės veiklos ataskaitoje nėra nekilnojamojo turto valdymo sektoriaus veiklos rezultatų.

Rinktinės 2001 m. veiklos rezultatai pagal sektorius:

1. Sienos apsauga (8 priedas).

Sienos apsaugos sektoriaus nurodyti veiklos plane rodikliai - apsaugą vykdančio personalo skaičius, lėšų, tenkančių sienos apsaugai suma, kontrolės apimtis - veiklos ataskaitoje nenagrinėti (7, 8 priedai). Tačiau ataskaitoje yra apibrėžti rodikliai, kurie nebuvo numatyti planuojant 2001 m. veiklą. Planuojant šio sektoriaus veiklą buvo numatytas uždavinys kartą per mėnesį tikrinti valstybės sienos ženklų būklę bei du kartus per metus išvalyti valstybės sienos liniją nuo augmenijos. Ataskaitoje apie šio uždavinio įgyvendinimą neparašyta.

Šio sektoriaus efektyvumo rodiklis planuojant apibūdintas kaip kontrolės apimtis, patikrinimų skaičius ir sienos ženklų būklė. Kadangi 2001 m. veiklos ataskaitoje nėra įvertinta kontrolės apimtis, atliktų patikrinimų skaičius, negalima įvertinti šio sektoriaus veiklos plane numatyto efektyvumo požiūriu. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad 2001 m. ataskaitoje nustatyta daugiau vertinimo rodiklių nei planuojant veiklą, **galima daryti išvadą, kad Sienos apsaugos srityje rinktinės veikla vertinama kaip efektyvi.**

Veiklos plane produktyvumo rodiklis apibrėžtas kaip darbo jėgos kiekis sienų apsaugos srityje bei įvairiais metodais vykdomos kontrolės apimtis. Ekonomiškumo rodiklis apibrėžtas kaip

sienų apsaugos veiklai skirtos išlaidos bei įvairiais metodais vykdomos kontrolės apimtis. Atsižvelgiant į tai, kad 2001 m. veiklos ataskaitoje nėra įvertinta kontrolės apimtis ir jos būdai, neapibrėžtas apsaugą vykdančio personalo skaičius, sienų apsaugos veiklos išlaidos, **negalima įvertinti sienos apsaugos sektoriaus veiklos plane numatyto produktyvumo ir ekonomiškumo vertinimo kriterijais.**

Siūlytina rinkinei rengiant 2002 metų ir kitų laikotarpių veiklos ataskaitas analizuoti rodiklius ir uždavinius, numatytus veiklos plane, kad būtų galima įvertinti rinktinės veiklą pasirinktais vertinimo kriterijais.

Šiame veiklos sektoriuje numatyta 2001 m. įsteigti specialios paskirties būrį. Būrys įsteigtas ir savo veiklą pradėjo nuo 2001 m. spalio mėn.

Reketijos ir Vartelių užkardų sujungimas, numatytas veiklos plane, įvykdytas 2001 m. lapkričio mėn.

Bendras rinktinės ir Lenkijos Sienos apsaugos tarnybos Podliasko skyriaus patrulių darbas pagal paskirstytus sienos ruožus įgyvendintas nuo 2001 m. sausio mėn. Šio paskirstymo pagalba efektyviau naudojamos turimos pareigūnų pajėgos ir materialiniai ištekliai saugant valstybės sieną.

2. Pasienio kontrolė (8 priedas).

Lazdijų ir Kalvarijų PKP įdiegta kompiuterine informacine sistema VSATIS visi kertantys valstybės sieną asmenys ir transporto priemonės yra tikrinami kompiuterinėje duomenų bazėje esančiuose registruose, dėl to sulaikytų tariamai vogtų transporto priemonių skaičius išaugo 85,6 proc. palyginti su 2000 m., o paieškomų asmenų skaičius išaugo 4,75 karto.

Veiklos ataskaitoje nėra įvertintos faktiškai patirtos išlaidos pasienio kontrolei (tūkst. Lt) bei pareigūnų, vykdančių pasienio kontrolę, faktinis skaičius, nors veiklos plane šie rodikliai yra numatyti. 2001 m. planuota atlikti 3 mln. 5 tūkst. patikrinimų, atlikta 227, 4 tūkst. patikrinimų mažiau nei planuota (7,8 priedai).

Šio sektoriaus efektyvumo rodiklis 2001 m. plane apibrėžtas kaip kontrolės apimtis, patikrinimų apimtis, situacijos pasienyje valdymas. Veiklos ataskaitoje šis rodiklis nenagrinėtas. Atsižvelgiant į tai, kad daugelis rodiklių lyginant su 2000 m. žymiai išaugo, o tai įrodo kad kontrolės apimtis išaugo ir situacija pasienyje yra valdoma, nors patikrinimų ir atlikta mažiau, **darytina išvada, kad pasienio kontrolės srityje rinktinės veikla vertinama kaip efektyvi.**

Produktyvumo rodiklis 2001 m. plane apibrėžtas kaip darbo jėgos kiekis pasienio kontrolės srityje ir atlikti veiksmai. Ekonomiškumo rodiklis apibrėžtas kaip pasienio kontrolės veiklai skirtos išlaidos ir atlikti veiksmai. Atsižvelgiant į tai, kad 2001 m. veiklos ataskaitoje nėra įvertinti kontrolės būdai, neapibrėžtas apsaugą vykdančio personalo skaičius, sienų apsaugos veiklai skirtos išlaidos, **negalima įvertinti pasienio kontrolės sektoriaus veiklos plane numatyto produktyvumo ir ekonomiškumo vertinimo kriterijais.**

Siūlytina rinktinei rengiant 2002 metų ir kitų laikotarpių veiklos ataskaitas analizuoti rodiklius, numatytus veiklos plane, kad būtų galima įvertinti rinktinės veiklą pasirinktais vertinimo kriterijais.

1.3. Tarptautinis bendradarbiavimas (7,8 priedai).

Tarptautinio bendradarbiavimo sektoriaus Plėtros projektuose buvo numatyta, kad Kalvarijų PKP bus įsteigtas informacinis punktas išgaliojus Lietuvos – Lenkijos Vyriausybių sutarčiai dėl bendradarbiavimo kovojant su organizuotu nusikalstamumu. Šis plėtros projektas neįgyvendintas, nes minėta sutartis 2001 m. nepasirašyta.

Šio sektoriaus vertinimo kriterijai apibūdinami kaip tarptautinių sutarčių, susijusių su valstybės siena ir vykimu per ją atitikimas realiai situacijai ir tamprių ryšių palaikymu su Lenkijos Sienos apsaugos tarnybos Podliasko skyriumi. Kadangi 2001 m. vyko net 121 tarptautinis susitikimas, jų metu pasikeista informacija apie padėtį valstybės sienos ruože, aptarti bendros veiklos rezultatai, pasikeista operatyvia informacija, o valstybės sienos apsauga ir kontrolė nuolat tobulinama kad atitiktų Europos Sąjungos ir Šengeno reikalavimus, kad tarptautinio bendradarbiavimo sektoriaus veikla nepriklauso vien tik nuo rinktinės veiklos, **šio sektoriaus veikla vertinama kaip efektyvi ir rezultatyvi.**

1.4. Bendrasis ir personalo valdymas (7,8 priedai).

Veiklos plane numatyta, kad 2001 m. bus pradėtas privalomosios karo tarnybos karių pakeitimas pareigūnais. Šis tikslas pasiektas. Sukomplektuotas specialios paskirties būrys. Pagrindiniai tikslai – tobulinti rinktinės organizacinę struktūrą, etatus, personalo valdymą atsižvelgiant į veiklos aplinkos pokyčius ir skirtas užduotis, pasirengimą ES narystei, formuoti teigiamą rinktinės įvaizdį. Uždaviniai – įgyvendinti Valstybės sienos apsaugos tarnybos įstatymo praktinius reikalavimus. **Šie tikslai ir uždaviniai pasiekti. Sektoriaus veikla vertinama kaip rezultatyvi**, nes rinktinė reorganizuota, patvirtinti nauji skyrių nuostatai, atitinkantys naują Valstybės sienos apsaugos įstatymą, parengtos naujos pareiginės instrukcijos, darbuotojai supažindinti su jomis, įsteigtas Ryšių su visuomene specialisto etatas, pateikiamos žinios visuomenei apie rinktinės veiklą.

2. Apibendrinantis rinktinės veiklos, vykdančią programą 1.4 “Lietuvos Respublikos sienos apsauga sausumoje, teritorinėje jūroje ir Kuršių mariose, Šengeno ACQUIS reikalavimų sienos kontrolės srityje įgyvendinimas” vertinimas (8 priedas).

Tam kad rinktinės 2001 m. veiklą būtų galima įvertinti taupumo, efektyvumo ir rezultatyvumo požiūriu, buvo atlikta rinktinės veiklos analizė įvairiais duomenų rinkimo būdais, tokiais kaip valdymo politika, darbo organizavimas, sudarytų valdymo planų analizė, teisės aktų, reglamentuojančių rinktinės veiklą, analizė, nuostatų, funkcijų ir uždavinių, įstaigos struktūros, pareigybių aprašymų analizė, vidaus audito ataskaitų analizė, finansinių ataskaitų analizė, 2001 m. veiklos ataskaitų analizė ir rinktinės 2001 metais patirtų faktinių išlaidų ir jų apskaitos analizė. Taip pat rinktinės vykdoma veikla įvertinta tuo požiūriu, ar ji padeda išspręsti pasienio kontrolei ir

valstybės sienų apsaugai keliamus reikalavimus, ar veiklos plane numatyti tikslai ir uždaviniai atitinka asignavimų valdytojo programoje ir teisės aktais asignavimų valdytojui numatytų funkcijų ir įgaliojimų reikalavimus, ar tikslai ir uždaviniai realūs, ar jie pasiekti, įvertinta rinktinės veikla finansiniu ir teisėtumo požiūriu. **Darytina išvada, kad rinktinės veikla 2001 metais vertintina kaip efektyvi**, nes veiklos plane rinktinė buvo numačiusi padidinti kontrolės apimtį 10 proc. - šis rodiklis pasiektas - atskiri pasienio kontrolės ir sienų apsaugos rodikliai 2001 m. išaugo net iki 85 proc., o rinktinės 2001 m. finansavimas, lyginant su 2000 m., sumažėjo daugiau nei 616 tūkst. Lt.

Išnagrinėjus rinktinės paslaugų ir atsargų, ilgalaikio turto pirkimus 2001 m., atsargų likučių ataskaitinio laikotarpio pradžia ir pabaiga, išnagrinėjus nepadengtą faktinių išlaidų biudžeto lėšomis likutį 167,1 tūkst. Lt ir to priežastis, įvertinus tai, kad veiklos kokybė išlaikyta tinkama, nes įdiegtos papildomos pasienio kontrolės ir sienų apsaugos priemonės davė teigiamus rezultatus, **rinktinės 2001 m. veikla vertinama kaip taupi.**

Išnagrinėjus rinktinėi skirtų asignavimų panaudojimą, veiklos plane numatytus kiekybinius rodiklius ir palyginus juos su faktiniais įvykdymo rodikliais, įvertinant tai, kad kontrolės apimtis ir sienų apsaugos kokybė žymiai išaugo, didžioji dalis 2001 m. veiklos plane numatytų tikslų pasiekti, kiti tikslai neįgyvendinti dėl objektyvių priežasčių, **darytina išvada, kad rinktinės veikla 2001 m. buvo rezultatyvi.**

2. Biudžeto išlaidų sąmatos sudarymo vertinimas.

Tikrinimas atliktas atrankos būdu dokumentiniu metodu. Tikrinamasis laikotarpis – 2001 metai.

Rinktinės parengtas 2001 – 2003 veiklos ir biudžeto planas yra susietas su finansavimo poreikiu programai vykdyti. Rinktinės veiklos uždaviniai, numatyti šiame veiklos plane, yra pagrįsti 2001 metų asignavimais. Sudarant 2001 metų sąmatą, visi rinktinės planuojami išlaidų straipsniai yra pagrįsti skaičiavimais, įskaitant ir asignavimus darbo užmokesčiui, tačiau asignavimų valdytojas – VSAT - nepatvirtino rinktinės paskaičiuoto planuojamo darbo užmokesčio fondo, o nurodė konkrečius personalo etatų ir darbo užmokesčio fondo normatyvus. Rinktinė realiai planavo darbo užmokesčio fondo padidėjimą 312,1 tūkst. Lt ir įnašų socialiniam draudimui 70,2 tūkst. Lt atsižvelgiant į tai, kad palaipsniui bus mažinamas privalomosios karinės tarnybos karių etatų skaičius pakeičiant juos pasieniečių etatais, todėl buvo paskaičiuotas darbo užmokesčio ir įnašų socialiniam draudimui papildomas lėšų poreikis (9 priedas). Kreditorinio įsiskolinimo darbuotojams ir Valstybinio socialinio draudimo fondui 2001-01-01 nebuvo, todėl įvertinant 2000 m. 7182,4 tūkst. patirtų darbo užmokesčio faktinių išlaidų ir papildomą lėšų poreikį, rinktinės planuojamas darbo užmokesčio fondo dydis 2001 m. turėjo sudaryti apie 7494,5 tūkst. Lt (7182,4 + 312,1), atitinkamai socialinio draudimo – 1662,5 tūkst. Lt (1592,3+70,2). Tačiau VSAT nustatė, kad Lazdijų rinktinės 2001 metams planuojamas mėnesinis darbo užmokesčio fondas – 611994 Lt, o metinis – 6896602 Lt arba 6897,0 tūkst. Lt (10 priedas). Pažymėtina, kad VSAT Lazdijų rinktinėi

planavo darbo užmokesčio fondą ne visiems 2001 metams, o tik 2001 m. sausio – lapkričio mėnesiams ir gruodžio mėn. avansams išsimokėti ($6896602 : 611994 = 11,27$ karto). Atitinkamai pagal darbo užmokesčio fondo dydį paskaičiuotas ir lėšų poreikis socialiniam draudimui, kurio metinis fondas – 1681,0 tūkst. Lt. VSAT taip pat nustatė darbo užmokesčio fondo dydį 33,0 tūkst. Lt naujai steigiamam specialios paskirties būriui (11 priedas), socialinio draudimo įnašų dydis – 7,0 tūkst. Lt. VSAT nustatytas darbo užmokesčio dydis karių pakeitimui pasieniečiais – 108,4 tūkst. Lt, socialiniam draudimui – 24,0 tūkst. Lt (12 priedas). Iš viso VSAT Lazdijų rinktinei suplanuotas darbo užmokesčio fondas 2001 metams sudarė 7038,0 tūkst. Lt, socialiniam draudimui – 1712,0 tūkst. Lt. VSAT vadas A. Songaila patvirtino Lazdijų rinktinės 2001 m. išlaidų sąmatą neskirdamas rinktinei reikalingo veiklai vykdyti lėšų poreikio darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui. Visi kiti 2001 metų išlaidų sąmatos straipsniai rinktinėje yra pagrįsti priedais ir paskaičiavimais, išskyrus Spaudinių straipsnį, kuriame numatyta konkreti išlaidų suma jiems įsigyti (9 priedas, 8 DD).

Rinktinės 2001 m. patvirtinta išlaidų sąmata (paprastosioms išlaidoms) 10523 tūkst. Lt atitinka rinktinės planuotai ir VSAT nurodytai paprastųjų išlaidų sumai 10523 tūkst. Lt (13 priedas). Nepaprastosioms išlaidoms rinktinei 2001 m. skirta 897,0 tūkst. Lt pastatų rekonstrukcijai užbaigti. Šis lėšų poreikis pagrįstas statybų sąmatiniais skaičiavimais ir atliktų darbų iki 2001 m. apimtimi.

2001 metų eigoje rinktinės išlaidų sąmatos straipsniai kelis kartus buvo tikslinami, pakeitimus suderinus su VSAT vadu A. Songaila (13 priedas), o 2001 m. IV – tą ketvirtį skirta 139 tūkst. Lt papildoma asignavimų suma, iš jų darbo užmokesčiui – 100,0 tūkst. Lt (14 priedas). Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo apyskaitoje atlikus patikslintos apyskaitinio laikotarpio sąmatos ir gautų asignavimų aritmetinį tikrinimą neatitikimų nenustatyta (9,10 DD).

Rinktinei 2001 metais taip pat skirta lėšų iš Privatizavimo fondo 85,4 tūkst. Lt ilgalaikio turto įsigijimui (15 priedas).

Išvada. Rinktinės išlaidų sąmatos sudarytos pagal metodinius nurodymus ir teisės aktus, asignavimų poreikis susietas su rinktinės vykdomomis funkcijomis ir rinktinei iškeltomis programinėmis užduotimis, išlaidos sąmatoje paskaičiuotos pagal išlaidų ekonominės klasifikacijos kodus, remiantis įstaigos veiklos apimtimi, techniniais rodikliais ir taikant normatyvus. Rinktinėje vykdomas realus išlaidų planavimas.

3. Biudžeto lėšų naudojimas pagal patvirtintas sąmatas.

Tikrinta atrankos būdu dokumentiniu metodu, tikrinamasis laikotarpis 2001 metai.

Rinktinė 2001 metais vykdė ir programą 1.7 “Valstybės sienos įrengimas”, kurios vykdymui skirta 50,0 tūkst. Lt, visi šie asignavimai gauti ir panaudoti sienos įrengimui, t.y. krūmų ir medžių pasienio juostoje kirtimui (16 priedas). Iš Privatizavimo fondo rinktinei 2001 metais skirta 85,4

tūkst. Lt ilgalaikio turto įsigijimui. Rinktinė jai skirtas lėšas iš Privatizavimo fondo gavo pilnumoje ir panaudojo ilgalaikio turto įsigijimui (17 priedas).

Pagal patvirtintą sąmatą 1.4 programos “Lietuvos Respublikos sienos apsauga sausumoje, teritorinėje jūroje ir Kuršių mariose, Šengeno ACQUIS reikalavimų sienos kontrolės srityje įgyvendinimas” vykdymui rinktinėi 2001 metams skirta 10523,0 tūkst. Lt. paprastosioms išlaidoms ir 897,0 tūkst. Lt nepaprastosioms išlaidoms. 2001 m. IV ketvirtyje rinktinėi papildomai skirta 139,0 tūkst. Lt paprastųjų išlaidų, iš jų darbo užmokesčiui – 100,0 tūkst. Lt. Iš viso rinktinėi 2001 metams 1.4 programos vykdymui skirta 10662,0 tūkst. Lt paprastųjų ir 897,0 tūkst. Lt nepaprastųjų išlaidų. 2001 metais rinktinė gavo 10602,0 tūkst. Lt paprastosioms išlaidoms skirtų asignavimų, t.y. pagal patvirtintą sąmatą negauta 60,0 tūkst. Lt asignavimų (1 priedas).

Atlikus palyginamąją 2000 ir 2001 metų skirtų ir gautų asignavimų, padarytų kasinių ir patirtų faktinių išlaidų analizę, nustatyta, kad Lazdijų rinktinėi 2001 m. skirta 556,1 tūkst. Lt asignavimų mažiau, nei 2000 m. (18 priedas). Gauta 2001 m. mažiau asignavimų net 616,1 tūkst. Lt. Atskirai pagal išlaidų straipsnius asignavimų 2001 m. gauta daugiau tik ryšių straipsniui – 12,3 tūkst. Lt, spaudiniams – 3,6 tūkst. Lt, kitoms išlaidoms - 8,8 tūkst. Lt (tačiau šiame straipsnyje nuo 2001 m. apskaitomos operatyvinės lėšos, kurių 2001 m. skirta 10,0 tūkst. Lt) ir paramai - 1,6 tūkst. Lt. Atitinkamai ir kasinių išlaidų rinktinė 2001 m. padarė 616,1 tūkst. Lt mažiau nei 2000 m. Palyginus pagal išlaidų straipsnius, žymiai mažesnės kasinės išlaidos 2001 m. patirtos: darbo užmokestis – 120,7 tūkst. Lt, socialinis draudimas – 171,9 tūkst. Lt, mityba – 177,0 tūkst. Lt, šildymas- 71,9 tūkst. Lt, elektra – 78,8 tūkst. Lt. Faktinės išlaidos 2001 m., palyginti su 2000 m., išaugo 183,9 tūkst. Lt, tame skaičiuje išlaidos darbo užmokesčiui – 296,7 tūkst. Lt, socialiniam draudimui – 56,5 tūkst. Lt, šildymui – 42,1 tūkst. Lt. Faktinių išlaidų augimui rinktinėje susidarė objektyvios priežastys: specialios paskirties būrio įvedimas į rinktinės struktūrą, karių keitimas profesionaliais pasieniečiais, pradėti eksploatuoti po rekonstrukcijos du pastatai–administracinės ir tarnybinės patalpos. Dėl karių skaičiaus mažėjimo mitybos faktinės išlaidos sumažėjo 152,5 tūkst. Lt (18 priedas). Faktinės išlaidos elektros energijai sumažėjo 50,2 tūkst. Lt, kitoms prekėms įsigyti – 72,7 tūkst. Lt. 2000 m. rinktinėi nebuvo skirta išlaidų aprangai ir patalynei įsigyti, o 2001 m. skirta 28,7 tūkst. Lt, gauta asignavimų 27,1 tūkst. Lt, patirtos faktinės išlaidos – 28,8 tūkst. Lt (18 priedas).

Išanalizavus rinktinės paprastųjų išlaidų struktūrą nustatyta, kad didžiausią išlaidų lyginamąjį svorį rinktinėje sudaro išlaidos darbo užmokesčiui – 67,4 procentus, įnašai soc. draudimui – 16,3 proc. ir 16,3 proc. kitos išlaidos (elektra, ryšiai, transportas) bei parama šeimoms.

Darbo užmokesčiui 2001 m. rinktinėi skirta 7138,0 tūkst. Lt. Apie tai, kad rinktinėi skirta lėšų darbo užmokesčiui mažiau nei pagrįstas 2001 m. lėšų poreikis, aprašyta šios ataskaitos 2 klausime “Biudžeto išlaidų sąmatos sudarymo vertinimas”. Visas rinktinėi skirtas lėšas darbo užmokesčiui rinktinė panaudojo pilnumoje. Faktinės rinktinės patirtos išlaidos darbo užmokesčiui – 7479,1 tūkst. Lt (19 priedas). Rinktinė 2002-01-01 liko skolinga darbuotojams 341,1 tūkst. Lt. Tikrinant

nustatyta, kad rinktinė 2001 m. patyrė 1,3 tūkst. Lt darbo užmokesčio kasinių išlaidų daugiau, nei atvaizduota Biudžeto išlaidų sąmatos apyskaitoje, nes 2,1 tūkst. Lt, kurie turėjo būti apskaityti šiame straipsnyje 2001 m. gruodžio mėn., buvo apskaityti Ryšių straipsnyje, o 0,8 tūkst. Lt, apskaityti šiame straipsnyje 2001 m. vasario ir lapkričio mėnesiais, turėjo būti apskaityti ryšių straipsnyje. Taip atsitiko dėl pokalbių mobiliaisiais telefonais, nes UAB "Omnitel" pateikia rinktinei bendrą sąskaitą tiek už rinktinei priklausančius mobilius telefoninius pokalbius, tiek už darbuotojų asmeninius mobilius pokalbius (20, 21 priedai). Atitinkamai "Ryšių" straipsnio kasinės išlaidos Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo apyskaitoje turi būti 1,3 tūkst. Lt mažesnės ir sudaryti 121,0 tūkst. Lt o ne 122,3 tūkst. Lt. Ryšių straipsnio faktinių išlaidų 116,1 tūkst. Lt sumos iš apskaitos registru ta pačia suma perkeltos į finansinę atskaitomybę, tačiau tikrinant nustatyta, kad turėjo būti 117,1 tūkst. Lt, t.y. 1,0 tūkst. Lt didesnės dėl 2001 m. nurašytų pašto ženklų ir vokų, kurių nurašymas buvo atvaizduotas "Kitų prekių" faktinėse išlaidose, o ne "Ryšių" straipsnio faktinėse išlaidose (116,1+1,0) (20-22 priedai). Ryšių str. 2002-01-01 debitorinis įsiskolinimas 5,8 tūkst. Lt, t.y. rinktinė 2001 m. 5,8 tūkst. Lt asignavimų panaudojo 2002 m. "Ryšių" straipsnio išlaidoms padengti. Taip atsitiko todėl, kad rinktinė 2001-12-18 mokėjimo paraiška Nr.01/0000815-01/0000817 (kurios apmokėjimas patvirtintas 2001-12-29) pervedė avansu 13,7 tūkst. Lt AB "Lietuvos telekomas", kad 2001-12-31 neliktų kreditorinio įsiskolinimo už ryšių paslaugas, patirtas per 2001 m. gruodžio mėn. Sąskaitos iš AB "Lietuvos telekomas" už 2001 m. gruodžio mėn. pokalbius gautos 2002-01-09, kurių bendra suma sudarė 8,0 tūkst. Lt. Įvertinus tai, kad 2001-12-01 AB "Lietuvos telekomas" rinktinei skolingas 0,1 tūkst. Lt, 2002-01-01 susidarė rinktinės debitorinis įsiskolinimas AB "Lietuvos telekomas" 5,8 tūkst. Lt (13,7 - 8,0 + 0,1) (21, 63 priedai). Rinktinė 673, 95 Lt, kaip nepanaudotą 2001 m. finansavimą, 2001-12-29 mokėjimo pavedimu Nr. 1855 grąžino į Valstybės biudžetą (23 priedas). Ryšiams rinktinė 2001 metais gavo 12,3 tūkst. Lt asignavimų daugiau nei 2000 metais, faktinių išlaidų patyrė 17,7 tūkst. Lt daugiau nei 2000 m. (18 priedas).

Kitų prekių kasinės išlaidos 2001 m. sudarė 143,7 tūkst. Lt, faktinės išlaidos – 158,4 tūkst. Lt, nors, atsižvelgiant į tai kad vokai ir pašto ženklai už 1,0 tūkst. Lt turėjo būti nurašyti kaip Ryšių straipsnio faktinės išlaidos, faktinės šio straipsnio išlaidos turėjo sudaryti 157,4 tūkst. Lt. (20, 21, 24 priedai).

Paramos šeimoms straipsnio kasinės išlaidos sudaro 177,0 tūkst. Lt, faktinės išlaidos – 177,9 tūkst. Lt, likęs kreditorinis įsiskolinimas kariams 2002-01-01 - 0,9 tūkst. Lt (24 priedas).

Elektros energijos kasinės išlaidos 2001 m. sudarė 198,2 tūkst. Lt, faktinės išlaidos – 221,9 tūkst. Lt. Rinktinė liko skolinga tiekėjams 24,4 tūkst. Lt (22 priedas). Faktinės šio straipsnio išlaidos 50,2 tūkst. Lt mažesnės nei 2000 metais, kuomet asignavimų buvo skirta 280,0 tūkst. Lt, faktinių išlaidų patirta 272,1 tūkst. Lt (18 priedas).

Spaudinių kasinės išlaidos 11,6 tūkst. Lt, faktinės išlaidos – 12,0 tūkst. Lt, 2002-01-01 liko kreditorinis įsiskolinimas 0,4 tūkst. Lt (22 priedas). Komandiruočių kasinės išlaidos 2001 m. sudaro 23,1 tūkst. Lt, faktinės – 23,3 tūkst. Lt (24 priedas). Rinktinė liko skolinga darbuotojams už komandiruotes 0,2 tūkst. Lt. Šio straipsnio išlaidoms rinktinė gavo 9,4 tūkst. Lt asignavimų mažiau nei 2000 metais, o faktinių išlaidų patyrė 1,4 tūkst. Lt daugiau nei 2000 m (18 priedas).

Ilgalaikio turto remontui 2001 m. skirta 109,0 tūkst. Lt asignavimų, pagal analitinę ir sintetinę rinktinės apskaitą panaudota 108,5 tūkst. Lt, 0,4 tūkst. Lt panaudota kitoms išlaidoms, o 142,57 Lt, kaip nepanaudotą 2001 m. finansavimą, rinktinė 2001-12-29 mokėjimo pavedimu Nr. 1855 grąžino į Valstybės biudžetą (23,25 priedai). Tačiau tikrinant nustatyta, kad Ilgalaikio turto remonto kasinės ir faktinės išlaidos apskaitos registruose ir finansinėje atskaitomybėje atvaizduotos klaidingai, tai yra 3,8 tūkst. Lt mažesnės, nes 2001 m. kovo mėn. atlikti įvairūs ilgalaikio turto remontai buvo apskaityti kaip “Kitų išlaidų” straipsnio išlaidos, nors turėjo būti atvaizduotos kaip ilgalaikio turto remonto išlaidos (21, 26, 27 priedai).

Analizuojant kitų straipsnių tiek kasines, tiek faktines išlaidas, daugiau neatitikimų tarp faktinio išlaidų pagal straipsnius naudojimo ir jų atvaizdavimo analitinėje ir sintetinėje apskaitoje bei metinėje finansinėje atskaitomybėje nenustatyta.

Ilgalaikio turto nuomos, Kvalifikacijos kėlimo straipsnių kasinės ir faktinės išlaidos apskaitos registruose atspindėtos teisingai. Vandentiekio ir kanalizacijos, Transporto išlaikymo, Aprangos ir patalynės, Medikamentų bei Mitybos, Elektros energijos, Spaudinių faktinių išlaidų sumos atvaizduotos apskaitos registruose atitinka tiekėjų pateiktų sąskaitų sumas, o kasinės išlaidos atitinka banko pavedimų sumas. Iš apskaitos registru perkeltos sumos atitinka finansinėje atskaitomybėje atvaizduotas sumas (23-25, 27-28 priedai). Mitybos, Medikamentų, Transporto išlaikymo, Šildymo straipsniuose faktinės išlaidos viršija kasines išlaidas, o kreditoriniai įsiskolinimai mažesni nei minėtas skirtumas, t.y. rinktinė veiklai vykdyti naudojo atsargas, sukauptas iki 2001-01-01. Rinktinė 2001 m. šildymo sezonui sunaudojo atsargų už 67,3 tūkst. Lt sukauptų iki 2001-01-01, atitinkamai medikamentų – 5,2 tūkst. Lt, transporto išlaikymui – 5,3 tūkst. Lt, mitybai – 1,2 tūkst. Lt (27-29 priedai).

Šildymo straipsniui 2001 m. skirta asignavimų net 70,0 tūkst. Lt mažiau nei 2000 m. (18 priedas), faktinių išlaidų šildymui 2001 m. patirta 42,1 tūkst. Lt daugiau nei 2000 m. Tačiau rinktinė turėjo sukaupti dideles anglies ir malkų atsargas 2001-01-01, jos sudarė net 137,4 tūkst. Lt. Per metus šildymo kuro atsargos sumažėjo 67,3 tūkst. Lt, tačiau vis tiek jų likutis 2002-01-01 tebebuvo didelis ir sudarė 70,1 tūkst. Lt. (30 priedas). Šildymo straipsnio 217,14 Lt rinktinė, kaip nepanaudotą 2001 m. finansavimą, 2001-12-29 mokėjimo pavedimu Nr. 1855 grąžino į Valstybės biudžetą (23 priedas).

Visus gautus asignavimus rinktinė naudojo jai priskirtoms funkcijoms vykdyti. Visi gauti asignavimai, kasinės ir faktinės išlaidos priklauso rinktinei, visos kasinės ir faktinės išlaidos užregistruotos analitinėje rinktinės apskaitoje, teisingai apskaičiuotos, įvertintos ir

susumuotos perkeltos į sintetinės apskaitos registrus, išskyrus 1,3 tūkst. Lt darbo užmokesčio straipsnio kasinių išlaidų, 1,0 tūkst. Lt ryšių straipsnio faktinių išlaidų ir 3,8 tūkst. Lt ilgalaikio turto remonto straipsnio kasinių ir faktinių išlaidų. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992-03-31 nutarimu Nr. 205 “Dėl Biudžetinių įstaigų vyriausiųjų finansininkų (buhalterių) nuostatų patvirtinimo” patvirtintų Biudžetinių įstaigų vyriausiųjų finansininkų (buhalterių) nuostatų 19.1 p. numato, kad vyr. finansininkas kartu su įstaigos vadovu atsako, jeigu yra klaidinga buhalterinė ataskaita. 2002-01-01 metinę finansinę atskaitomybę pasirašė rinktinės vadas A. Žymančius ir Finansų skyriaus viršininkė J. Buckiūnienė. Įvertinus nustatytą 0,1 procentų reikšmingumo ribą 11499 Lt ir toleruotiną klaidą 60 procentų 6900 Lt, tikrinimo metu nustatyti pažeidimai 2002-01-01 metinei finansinei atskaitomybei reikšmingos įtakos neturėjo.

Rinktinės 2001 metų **darbo užmokesčio, elektros energijos, šildymo, spaudinių, kitų prekių, komandiruočių, kvalifikacijos kėlimo, ilgalaikio turto nuomos, paramos šeimoms, medikamentams, mitybai, bei kitų išlaidų straipsnių faktinės išlaidos panaudotos efektyviai, jai priskirtoms funkcijoms vykdyti.**

Rinktinė, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos finansų viceministro E. Žilevičiaus 2002-01-11 rašto Nr. 03-09-0200307 “Dėl 2001 metų valstybės biudžeto išlaidų sąmatų įvykdymo metinės ir 2002 metų ketvirtinės suvestinės atskaitomybės sudarymo ir pateikimo” nuostatomis, sutaupiusi ilgalaikio turto remonto išlaidų straipsnyje skirtas lėšas 0,4 tūkst. Lt jas panaudojo kitoms išlaidoms padengti (1 priedas).

Atlikus Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo apyskaitoje kasinių ir faktinių išlaidų aritmetinį tikrinimą, neatitikimų nenustatyta (11, 12 DD). Atlikus kasinių ir faktinių išlaidų auditą, nustatyta, kad rinktinėje apskaita vedama taip, kad galima nustatyti išlaidų ekonominę klasifikaciją, jų susidarymo kalendorinį laikotarpį, vietą, nustatyti, ar jos patirtos veiklos funkcijoms vykdyti (13,14,15 DD).

4. Grynujų pinigų operacijų kasoje ir sąskaitoje vertinimas.

Tikrinimas atliktas ištisiniu būdu dokumentiniu metodu, tikrinamasis laikotarpis 2001 metai.

Pinigų banke ir kasoje apskaitos audito rizika yra maža. Rinktinėje egzistuoja pakankamai priemonių, kad užtikrintų kasos ir banko dokumentų duomenų atitikimą su grynujų pinigų judėjimu (16 DD). Rinktinėje vidaus kontrolė kasos darbo organizavimo ir kasos operacijų atlikimo srityje yra pakankama (17, 18 DD).

Atlikus grynujų pinigų likučio kasoje inventorizaciją pas materialiai atsakingą asmenį buhalterę-kasininkę M. Michailoviene, trūkumo ar pertekliaus nenustatyta (31 priedas).

Rinktinėje 2001 metais užregistruoti apskaitos registruose pinigai faktiškai egzistuoja, pinigų įplaukos ir išlaidos įskaityti teisingai ir reikiamu laiku. Sudarytos reikiamos sąlygos pinigų saugumui garantuoti. Be pateisinamų dokumentų gautų bei išmokėtų pinigų rinktinėje nėra. Visi dokumentai įforminti tinkamai, turi jiems būtinus rekvizitus. Kasos pajamų bei išlaidų orderiai

pasirašyti atsakingų darbuotojų, išlaidų orderiuose, pagal kuriuos pinigai išmokėti ne įstaigos darbuotojui, nurodyta fizinio asmens vardas, pavardė, asmens kodas, gyvenamoji vieta. Iš banko gauti grynai pinigai pilnai ir laiku užpajamuoti kasoje, užpajamuotos sumos atitinka banke esančių sąskaitų išrašus (32 priedas). Grynų pinigų gavimas į kasą yra pagrįstas ir atitinka ūkines operacijas, kurių pagrindu vykdomas pinigų priėmimas į kasą (19,20 DD). Iš kasos nurašytų grynų pinigų sumos atitinka atlyginimų išmokėjimo žiniaraščiuose išmokėtas sumas. Grynųjų pinigų išmokėjimas iš kasos už prekes pagrįstas dokumentais, įrodančiais prekių gavimą. Sugadinti dokumentai laikomi kartu su kitais kasos dokumentais.

2001 metais rinktinės gautos ir pervestos sumos į banko sąskaitą, pagal sąskaitos banke išrašus, suderintos su apskaitos registrų duomenimis ir sąskaitų išrašų apyvartos bei likučiai sutampa su apskaitos registrų duomenimis. Sąskaitų išrašai, patvirtinantys lėšų įrašymo ir nurašymo sumas ir datas atitinka mokėjimo pavedimus. Gautų įplaukų ir padarytų išmokų pagrįstumas užtikrintas. Visos gautos sumos yra užregistruotos jas gavus ir suderintos su bankinėmis operacijomis, atliktas buhalterinių sąskaitų suderinimas (33 priedas). Mokėjimų pavedimai atitinka bankines procedūras. Tiekėjų sąskaitos suderintos su apskaitos registrų duomenimis (21,22 DD).

Pervestos sumos iš izdo sąskaitos tiesiogiai tiekėjams pagal sąskaitos banke išrašus, suderintos su apskaitos registrų duomenimis ir sąskaitų išrašų apyvartos bei likučiai sutampa su apskaitos registrų duomenimis. Padarytų išmokų pagrįstumas užtikrintas. Tiekėjų sąskaitos suderintos su apskaitos registrų duomenimis (34 priedas, 23 DD).

Atlikus pinigų audito balanso rodiklių teisingumo aritmetinį patikrinimą, neatitikimų nenustatyta (24,25 DD).

5. Turtas ir jo apskaita.

Tikrinta atrankos būdu dokumentiniu metodu, tikrinamasis laikotarpis 2001 metai.

Rinktinėje yra pakankama vidaus kontrolė informant turto perdavimą bei priėmimą, dokumentai, kurių pagrindu daromi atitinkami įrašai buhalterinės apskaitos registruose, turi visus rekvizitus bei juridinę galią (26 DD). Įvertinus patyrimą iš ankstesnių tikrinimų, apskaitos sistema, darytina išvada, kad atliekant turto auditą, rizika yra maža. Sritis, kurioje rizika siekia vidutinę, yra ilgalaikio turto praradimo ar netinkamo panaudojimo rizika dėl to, kad darbuotojams, prieinantiems prie turto (tiek natūroje, tiek dokumentiškai) yra prieinami ir apskaitos duomenys (pvz. buhalterijos darbuotojams) (27 DD).

Rinktinėje turto įsigijimui, taupiam naudojimui ir pagrįstam nurašymui yra skiriamas didelis dėmesys.

Rinktinės vado A. Žymančiaus 2001-06-27 įsakymu Nr. 74 yra sudaryta Viešojo pirkimo komisija ir patvirtintas jos darbo reglamentas, kuriame yra apibrėžtos šios komisijos funkcijos, teisės ir pareigos (35 priedas). Rinktinės vado A. Žymančiaus įsakymais yra sudaryta komisija blankų, kanceliarinių ir kitų prekių nurašymui (36 priedas), komisija ginkluotės nurašymui (37

priedas), sudaryta darbo grupė inventorizacijos metu nustatyto nereikalingo nenaudojamo materialaus turto pardavimui skelbiant viešąjį aukcioną (38 priedas). Siekiant užtikrinti racionalesnį materialinių vertybių panaudojimą bei sustiprinti vidinę kontrolę, rinktinės vadas A. Žymančius 2001-03-15 įsakymu Nr. 55 ir 2001-10-31 įsakymu Nr. 199 nustatė materialinių vertybių perdavimo – priėmimo tvarką (39 priedas), 2001-01-31 ir 2001-05-23 įsakymais Nr. 15 ir Nr. 30 sudarė komisiją ilgalaikio turto užpajamavimui, įkainojimui ir nurašymui, komisiją aprangos ir amunicijos užpajamavimui, įkainojimui ir nurašymui, komisiją trumpalaikio turto eksploatacijoje užpajamavimui, įkainojimui ir nurašymui, komisiją kito trumpalaikio turto sandėlyje užpajamavimui, įkainojimui ir nurašymui, komisiją medžiagų, kieto kuro, taros, medikamentų ir statybinių medžiagų užpajamavimui, įkainojimui ir nurašymui, komisiją degalų ir atsarginių detalių užpajamavimui, įkainojimui ir nurašymui, ir kitas įvairias komisijas turto įsigijimui, įkainojimui, užpajamavimui ir nurašymui (40 priedas). Rinktinės vadas 2001-05-16 įsakymu Nr. 24 patvirtino pareigūnų, turinčių teisę pirkti prekes tarnybos reikmėms už grynus pinigus, sąrašą (41 priedas). Taip pat rinktinėje yra įsakymai dėl paimtų, rastų daiktų ir daiktinių įrodymų priėmimo, apskaitos, saugojimo ir perdavimo tvarkos, dėl atsakingų už Lietuvos Respublikos vizų gavimą, saugojimą ir naudojimą (42 priedas). 2001 metų eigoje daug kartų rinktinės vado įsakymais keisti telefoninių pokalbių limitai (43 priedas). Rinktinė savo veikloje vadovaujasi minėtais įsakymais.

2001 metais rinktinė iš viso įsigijo ilgalaikio turto 424,8 tūkst. Lt (44 priedas), tame tarpe iš VSAT nemokamai gavo ilgalaikio turto už 59,6 tūkst. Lt, iš Varėnos rinktinės nemokamai gavo už 48,0 tūkst. Lt, iš privatizavimo fondo ilgalaikio turto įsigijo už 85,4 tūkst. Lt, pastatų rekonstrukcijų metu rangovai pateikė ilgalaikio turto už 216,6 tūkst. Lt (buvo patvirtintoje atliekamų rekonstrukcijos darbų sąmatoje) (45 priedas). Iš savų lėšų rinktinė įsigijo ilgalaikio turto už 15,1 tūkst. Lt, tame skaičiuje už lėšas, gautas pardavus nereikalingą turtą aukcionuose, įsigyta turto už 8,1 tūkst. Lt, iš VSAT skirtų 2001 m. IV – mė ketvirtyje specialiųjų lėšų įsigyta kompiuterinė įranga už 5,0 tūkst. Lt bei 2,0 tūkst. Lt padidinta sandėlio vertė inventorizacijos metu rasto projekto verte. 2001 metais rinktinė iš balanso į balansą perdavė nemokamai turto už 72,6 tūkst. Lt ir nurašyta nereikalingo, netinkamo naudoti turto už 293,3 tūkst. Lt (44,46 priedai). Ilgalaikio turto įsigijimas, perdavimas ir nurašymas laiku ir teisinga suma atvaizduotas apskaitoje, duomenys atitinka apskaitos dokumentuose nurodytas sumas (28-30, 32-33 DD).

Vykdamas tarnybinių ir administracinių patalpų rekonstrukciją, rinktinėje užpajamuota trumpalaikio turto už 38,4 tūkst. Lt (47 priedas). Šį trumpalaikį turtą UAB “Lazdistas” ir UAB “Skirnuva” pateikė rinktinei pagal patvirtintas rekonstrukcijos sąmatas. Iš biudžeto lėšų rinktinė 2001 m. įsigijo trumpalaikio turto už 95,1 tūkst. Lt (tame tarpe ir rangovų pateiktas trumpalaikis turtas už 38,4 tūkst. Lt), nemokamai gavo už 334,1 tūkst. Lt, tame tarpe iš VSAT – 269,6 tūkst. Lt, iš Varėnos rinktinės – už 6,0 tūkst. Lt, Visagino pasieniečių mokymo centro – už 56,6 tūkst. Lt ir iš Pakrančių rinktinės - 1,9 tūkst. Lt. 2001 m. rinktinė perdavė VSAT trumpalaikio turto už 1,5 tūkst. Lt, kitiems VSAT struktūriniams padaliniams – už 4,7 tūkst. Lt (48 priedas, 34,35 DD). Atsarginių

dalių ir medžiagų iš VSAT gauta 3,5 tūkst. Lt sumai, iš kitų VSAT padalinių – už 4,4 tūkst. Lt, perduota nemokamai atsargų – už 0,1 tūkst. Lt. Kaip panauda iš VSAT 2001 m. gautas ilgalaikis turtas – kompiuterinė įranga “VSATIS” už 270,6 tūkst. Lt (49 priedas). Lazdijų rinktinėje 2001 metais iš savų lėšų įsigytos ir gautos nemokamai materialinės vertybės bei trumpalaikis turtas iš VSAT bei kitų šios tarnybos struktūrinių padalinių yra laiku ir teisinga suma atvaizduotos įstaigos apskaitos registruose (10 ir 13 memorialiniuose orderiuose). Iš Lazdijų rinktinės perduotos materialinės vertybės ir trumpalaikis turtas Valstybės sienos apsaugos tarnybai ir jos struktūriniams padaliniams yra teisingai atvaizduoti apskaitos registruose (10 ir 13 memorialiniuose orderiuose). Šie duomenys teisinga suma perkelti į 2002-01-01 finansinės atskaitomybės “Atsargų ir trumpalaikio materialiojo turto judėjimo 2001 m. apyskaitą” (forma Nr. 6) (1 priedas).

Pasirinktinai buvo tikrinta kieto kuro, degalų ir atsarginių dalių įsigijimas 2001 m. rinktinėje.

Rinktinė 2001 m. įsigijo dyzelino už 148,3 tūkst. Lt, per metus rinktinės padaliniams išduota dyzelino už 139,0 tūkst. Lt (50 priedas). Dyzelino atsargos per 2001 m. rinktinėje išaugo 9,3 tūkst. Lt ir 2002-01-01 sudarė 17,3 tūkst. ltr. už 26,0 tūkst. Lt. Pažymėtina, kad rinktinė 2001 m. degalų pirkimui skelbė 6 viešuosius pirkimo konkursus, tačiau nei vienas jų 2001 m. neįvyko dėl šių priežasčių: dalyvavo tik vienas tiekėjas, tiekėjai nesutiko visus 2001 metus parduoti degalus už fiksuotą kainą kaip to reikalauja teisės aktai, nedalyvavo nei vienas tiekėjas ir kt. Tačiau rinktinė 2001 metais dyzeliną pirkė kainų apklausos būdu pasirinkdama tiekėją, siūlantį mažiausią kainą (51 priedas). Tikrinant dyzelino išdavimą iš talpyklų struktūriniams padaliniams, užpajamavimą juose ir dyzelino nurašymą, analizuojant analitinės apskaitos duomenis, juos lyginant su sintetinės apskaitos duomenimis, neatitikimų nenustatyta.

Rinktinėje 2001 metais gauti degalai ir atsarginės dalys laiku ir teisinga suma atvaizduotos apskaitos registruose, PVM sąskaitų faktūrų duomenys sutinka su apskaitos registruose nurodytais duomenimis. Pagal pirminius dokumentus nurašytos atsarginės dalys ir degalai laiku ir teisinga suma įtraukti į apskaitos registrus, o iš jų teisinga suma perkelti į 2002-01-01 finansinės atskaitomybės “Atsargų ir trumpalaikio turto judėjimo 2001 m. apyskaitą (forma Nr.6). Per metus rinktinė įsigijo degalų už 281,6 tūkst. Lt, atsarginių dalių – už 132,0 tūkst. Lt (52 priedas), iš viso už 413,6 tūkst. Lt. Atitinkamai nurašyta 2001 metais degalų už 268,4 tūkst. Lt, atsarginių dalių – už 145,4 tūkst. Lt, iš viso už 413,8 tūkst. Lt.

Pasirinktinai tikrinta rinktinės vadovybės lengvųjų operatyvinių automobilių eksploatavimas. Lazdijų rinktinėje vadovybės lengvieji operatyviniai automobiliai 2001 metais buvo eksploatuojami prisilaikant teisės norminių aktų, ridos limitų ir benzino nurašymo patvirtintų normų. Neužtenkant ridos limitu, esant motyvuotoms priežastims, Lazdijų rinktinės vado įsakymais ridos limitas atitinkamai mėnesiais buvo padidintas (53 priedas). Naudojant vadovybės lengvuosius operatyvinius automobilius, vidaus kontrolė rinktinėje yra pakankama, kuras yra naudojamas taupiai, prisilaikant nustatytų limitų.

Rinktinė 2001 metais šildymui įsigijo kieto kuro už 101,6 tūkst. Lt, tame tarpe anglių – už 99,8 tūkst. Lt. Lazdijų rinktinė 2001 metais laiku ir teisinga suma užpajamavo apskaitoje įsigytas anglis bei malkas. Sunaudotas anglis ir malkas šildymui teisingu kiekiu ir verte nurašė ir atvaizdavo sintetinėje apskaitoje, o iš registru perkeltos sumos atitinka finansinėje atskaitomybėje atvaizduotas sumas. Skirtumas 1,1 tūkst. Lt tarp faktinių šildymo išlaidų 167,7 tūkst. Lt ir 168, 8 tūkst. Lt sunaudotų anglių bei malkų susidarė dėl atstatomų tiek kasinių, tiek faktinių išlaidų, t.y. rinktinės darbuotojai, gyvenantys tarnybinėse patalpose, įnešė į rinktinės kasą 2,8 tūkst. Lt, rinktinė kitoms įstaigoms už nuomuojamų (panaudos būdu suteiktų) patalpų šildymą sumokėjo 1,7 tūkst. Lt (2,8-1,7). Anglių įsigijimui 2001 metams Lazdijų rinktinėje buvo organizuotas viešasis konkursas, kurį laimėjo UAB “Vikuras”. Per metus šildymo kuro atsargos sumažėjo 67,3 tūkst. Lt, tačiau vis tiek jų likutis 2002-01-01 tebebuvo didelis ir sudarė 70,1 tūkst. Lt (30 priedas).

Lazdijų rinktinėje 2001 m. vyko tarnybinių ir administracinių patalpų rekonstrukcija, kuriai vykdyti buvo skirta 897,0 tūkst. Lt valstybės biudžeto lėšų. Rinktinė 2001 m. visas gautas lėšas nepaprastosioms išlaidoms panaudojo pilnumoje, iš jų tarnybinių pastatų rekonstrukcijai (darbus atliko UAB “Skirnuva”) - 604,9 tūkst. Lt, administracinių patalpų rekonstrukcijai – 288,1 tūkst. Lt (darbus atliko UAB “Lazdista”) ir 4,0 tūkst. Lt sumokėta už autorinę priežiūrą UAB “Travėja”. Atlikti statybos darbai laiku ir teisinga suma apskaityti rinktinės apskaitos registruose pagal atliktų darbų aktus, laiku ir teisinga suma rinktinė atsiskaitė už atliktus statybos darbus su rangovais (54 priedas). Pažymėtina, kad organizuojant viešųjų pirkimų konkursą rekonstrukcijai atlikti, rinktinė kaip vieną iš konkurso sąlygų buvo numačiusi, kad konkursinę pasiūlymo kainą pateikti be užsakovo rezervo fondo (55 priedas), tačiau 2001 m. UAB “Skirnuva” atliko darbų iš užsakovo rezervo fondo už 139,7 tūkst. Lt, o UAB “Lazdista” – už 10,55 tūkst. Lt (54 priedas). Tačiau darbai iš užsakovo rezervo fondo buvo atlikti vietoje kitų darbų, kurie buvo numatyti sąmatoje, bet juos atlikti tapo netikslinga. Dėl vienu statybos darbų pakeitimo kitais rinktinė kreipėsi į VSAT ir gavo pritarimą (56 priedas). Vadovaujantis Lietuvos Respublikos statybos ir urbanistikos ministerijos 1998-01-19 įsakymu Nr. 7 patvirtintomis Statinių statybos skaičiuojamųjų kainų nustatymo rekomendacijomis, į suvestinę statybos kainą įeina visų darbų išlaidos bei bendros viso statinio išlaidos, tame tarpe ir išlaidos užsakovo rezervui.

2001 metais rinktinėje rekonstrukcijos darbai buvo baigti, pastatai priduoti į eksploataciją, atlikta jų teisinė registracija. Dėl pastatų rekonstrukcijos jų balansinė vertė padidėjo 1888,2 tūkst. Lt (44, 46, 57 priedai). Rinktinė 2001 metais pagal Lietuvos aukščiausiojo teismo nutartį iš savo balanso nurašė 23,9 tūkst. Lt vertės pastatus, esančius Marijampolėje, Vytauto g. 48 A (58 priedas). Tai – buvę Marijampolės rinktinės balanse pastatai, kuriuos ši neteisėtai buvo perdavusi Ž. Buzo IĮ “Žydrius” 1993 metais.

Atlikus ilgalaikio turto ir trumpalaikio turto balanso rodiklių atitikimo tikrinimą, netikslumų nenustatyta, balanso duomenys atitinka kitose balanso dalyse ir atskaitomybės “Ilgalaikio ir trumpalaikio turto judėjimo apyskaitos” (forma Nr.6) pateiktiems duomenims (28-33 DD).

Vertinant rinktinės veiklos vykdymą taupumo požiūriu galima daryti išvadą, kad rinktinė lėšas naudojo pakankamai efektyviai ir taupiai, nes rinktinė nėra sudariusi ekonomiškai nepagrįstų sutarčių, turto įsigijimas yra pagrįstas taupumo principu, patalpos ir kuras naudojami taupiai. Turtas rinktinėje apskaitomas ir nurašomas prisilaikant teisės aktais nustatytos tvarkos.

Rinktinė teisingai apskaito laikinai joje esantį, bet jai patikėjimo teise nepriklausantį turtą, kuris jai yra perduotas trečiųjų asmenų (36 DD). Tačiau užbalansinėje 01 "Išsinuomotas ilgalaikis turtas" sąskaitoje neapskaityti pagal panaudos sutartis valdomi 12 vnt. sklypų, apimančių 23,027 ha, kurių vertė, vadovaujantis nekilnojamojo turto kadastro ir registro duomenimis, yra 504880 Lt. Vadovaujantis tuo metu galiojusio 1992-06-18 Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos pagrindų įstatymo Nr. I-2654 14 str., iki metinės finansinės atskaitomybės sudarymo buhalterinėje apskaitoje turi būti nurodytos visos ataskaitinio laikotarpio ūkinės operacijos. Rinktinė 2001 m. neapskaitė buhalterinėje apskaitoje 23,027 ha iš valstybės panaudos būdu gautos žemės 504880 Lt ir to pasekoje neatvaizdavo jos 2001 m. metinėje finansinėje atskaitomybėje, balanso užbalansinėje sąskaitoje (59 priedas). Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992-03-31 nutarimu Nr. 205 "Dėl Biudžetinių įstaigų vyriausiųjų finansininkų (buhalterių) nuostatų patvirtinimo" patvirtintų Biudžetinių įstaigų vyriausiųjų finansininkų (buhalterių) nuostatų 19.1 p., už tai atsakingas rinktinės vadovas A. Žymančius ir finansų skyriaus viršininkė J. Buckiūnienė, pasirašę 2002-01-01 Išlaidų sąmatų vykdymo balansą. Rinktinė 2002-04-01 apskaitė 23,027 ha iš valstybės panaudos būdu gautą žemę 504880 Lt buhalterinėje apskaitoje ir atvaizdavo 2002-04-01 Išlaidų sąmatų vykdymo balanso užbalansinėje sąskaitoje (2 priedas).

Atlikus užbalansinių sąskaitų rodiklių teisingumo aritmetinį tikrinimą, neatitikimų nenustatyta (37 DD).

6. Skolos ir įsipareigojimai.

Tikrinta atrankos būdu dokumentiniu metodu, tikrinamasis laikotarpis 2001 metai.

Rinktinės įsiskolinimai per audituojamąjį laikotarpį labai išaugo. Rinktinės skolos 2001-01-01 sudarė 3,7 tūkst. Lt, o 2002-01-01 – 481,8 tūkst. Lt (1, 60 priedai). Didžiausią lyginamąjį svorį sudaro darbo užmokesčio įsiskolinimai darbuotojams – 341,1 tūkst. Lt arba 71 proc. nuo visų skolų. Apie tai, kad rinktinei 2001 metams skirta nepakankamai lėšų darbo užmokesčiui ir socialinio draudimo įnašams, aprašyta šios ataskaitos 2 klausime "Biudžeto išlaidų sąmatos sudarymo vertinimas". Valstybinio socialinio draudimo fondui rinktinė liko skolinga 78,1 tūkst. Lt, kas sudaro 16 proc. viso kreditorinio įsiskolinimo. Už patiektą elektros energiją rinktinė tiekėjams liko skolinga 24,4 tūkst. Lt, tai sudaro 5 proc. nuo visų skolų, skolos už benzina ir atsargines dalis sudaro 22,5 tūkst. Lt, arba 4,6 proc. Tačiau Lazdijų rinktinei 2001 m. skirta 556,1 tūkst. Lt asignavimų mažiau, nei 2000 m. (18 priedas). Gauta 2001 m. asignavimų net 616,1 tūkst. Lt

mažiau. Atskirai pagal išlaidų straipsnius asignavimų 2001 m. gauta daugiau tik ryšių straipsniui – 12,3 tūkst. Lt, spaudiniams – 3,6 tūkst. Lt, kitoms išlaidoms - 8,8 tūkst. Lt ir paramai - 1,6 tūkst. Lt. Atitinkamai ir kasinių išlaidų rinktinė 2001 m. padarė 616,1 tūkst. Lt mažiau nei 2000 m. Palyginus pagal išlaidų straipsnius, žymiai mažesnės kasinės išlaidos 2001 m. patirtos: darbo užmokestis – 120,7 tūkst. Lt, socialinis draudimas – 171,9 tūkst. Lt, mityba – 177,0 tūkst. Lt, šildymas- 71,9 tūkst. Lt, elektra – 78,8 tūkst. Lt. Faktinės išlaidos rinktinėje 2001 m., palyginti su 2000 m., išaugo 183,9 tūkst. Lt, tame skaičiuje išlaidos darbo užmokesčiui – 296,7 tūkst. Lt, socialiniam draudimui – 56,5 tūkst. Lt, šildymui – 42,1 tūkst. Lt. Tokiam faktinių išlaidų augimui rinktinėje susidarė objektyvios priežastys: specialios paskirties būrio įvedimas į rinktinės struktūrą, karių keitimas profesionaliais pasieniečiais, pradėti eksploatuoti po rekonstrukcijos du pastatai – administracinės ir tarnybinės patalpos. Būtent dėl karių skaičiaus mažėjimo mitybos faktinės išlaidos sumažėjo 152,5 tūkst. Lt (18 priedas). Faktinės išlaidos elektros energijai sumažėjo 50,2 tūkst. Lt, kitoms prekėms įsigyti – 72,7 tūkst. Lt.

Debitorinis rinktinės įsiskolinimas 2002-01-01 – 8,2 tūkst. Lt, iš jo didžiausia dalis 5,8 tūkst. Lt sudaro debitorinis įsiskolinimas AB “Lietuvos telekomas”, t.y. rinktinė 5,8 tūkst. Lt 2001 metams skirtų asignavimų panaudojo 2002 m. būsimoms išlaidoms padengti. Apie debitorinio įsiskolinimo susidarymo priežastis aprašyta ataskaitos 3 klausime ”Biudžeto lėšų naudojimas pagal patvirtintas sąmatas”. Atsiskaitytini asmenys – rinktinės darbuotojai už mobiliojo ryšio paslaugas rinktinei skolingi 2,2 tūkst. Lt (60 priedas).

Skolų rinktinei apskaita vedama teisingai, balanse nurodytos rinktinės skolų suma atitinka analitinės apskaitos pagal kiekvieną skolininką duomenis. Skolų rinktinei inventorizacija sudarant atskaitomybę atlikta (38 DD). Rinktinės įsiskolinimų apskaita vedama teisingai, balanse nurodytų skolų įstaigai suma atitinka analitinės apskaitos pagal kiekvieną skolininką duomenis. Rinktinės įsiskolinimų inventorizacija sudarant atskaitomybę atlikta (39 DD).

Metinės finansinės atskaitomybės 2002-01-01 paaiškinamajame rašte yra analizuojamos rinktinės skolos, analitinės apskaitos duomenys atitinka metinėje finansinėje atskaitomybėje “Pažymyje apie debitorinį – kreditorinį įsiskolinimą” (forma Nr. 13) pateiktiems duomenims. **Rinktinėje 2002-01-01 kreditorinis ir debitorinis įsiskolinimas apskaitoje ir finansinėje atskaitomybėje atvaizduotas teisingai.**

7. Išlaidos darbo apmokėjimui.

Tikrinimas atliktas atrankos būdu, dokumentiniu metodu, tikrinamasis laikotarpis 2001 metai.

2001 metais rinktinėje darbo užmokesčio priskaičiuotos 7479,1 tūkst. Lt faktinės išlaidos teisingai atvaizduotos apskaitos registruose ir tikrinamojo laikotarpio finansinėje atskaitomybėje. Tikrinant nustatyta, kad rinktinė 2001 m. patyrė 1,3 tūkst. Lt darbo užmokesčio kasinių išlaidų daugiau, nei atvaizduota Biudžeto išlaidų sąmatos apyskaitoje, t.y. 7139,3 tūkst. Lt vietoj 7138,0 tūkst. Lt, nes 2,1 tūkst. Lt, kurie turėjo būti apskaityti šiame straipsnyje 2001 m. gruodžio mėn.,

buvo apskaityti Ryšių straipsnyje, o 0,8 tūkst. Lt, apskaityti šiame straipsnyje 2001 m. vasario ir lapkričio mėn., turėjo būti apskaityti ryšių straipsnyje. Taip atsitiko dėl pokalbių mobiliaisiais telefonais, kuomet UAB "Omnitel" pateikia rinktinei bendrą sąskaitą tiek už rinktinei priklausančius mobilius telefoninius pokalbius, tiek už darbuotojų asmeninius mobilius pokalbius (19, 20 priedai).

Atlyginimų išmokėjimo žiniaraščiai yra patvirtinti atsakingų darbuotojų. Priskaičiuotų atlyginimų sumos mokėjimo žiniaraščiuose atitinka atvaizduotas sumas 5 orderyje, didžiojoje knygoje bei Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo apyskaitoje (1, 19 priedai). 2001 metais darbo užmokesčio priskaičiuota 296,7 tūkst. Lt daugiau nei 2000 metais, kasinių išlaidų patirta 120,7 tūkst. Lt mažiau nei 2000 metais (18 priedas), t.y. rinktinei skirtas 2001 m. darbo užmokesčio fondas, palyginus su 2000 metais, sumažėjo 120,7 tūkst. Lt. Apie tai, kad rinktinei 2001 metams skirta nepakankamai lėšų darbo užmokesčiui ir socialinio draudimo įnašams, aprašyta šios ataskaitos 2 klausime "Biudžeto išlaidų sąmatos sudarymo vertinimas". Valstybinio socialinio draudimo fondui rinktinė liko skolinga 78,1 tūkst. Lt.

Atlikus Lazdijų rinktinės darbuotojų darbo užmokesčio palyginamąją analizę, nustatyta, kad 2001 metais rinktinės vidutinis mėnesinis darbo užmokestis sudarė 1315 Lt, o 2000 m. – 1376 Lt (61 priedas). Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis 2001 metais rinktinėje sumažėjo 61 Lt palyginti su 2000 metais.

Rinktinė teisingai tvarko atsiskaitymų su darbuotojais pagal darbo užmokestį ir kitas jam prilygintas išmokas apskaitą, taip pat atsiskaitymų pagal darbuotojų pavedimus ir vykdomuosius dokumentus apskaitą (40 DD). Darbo užmokestis statutiniams pareigūnams ir viešojo administravimo valstybės tarnautojams, paslaugų valstybės tarnautojams priskaitomas teisingai, vadovaujantis galiojančiais teisės aktais (41 DD). Asignavimus darbo užmokesčiui rinktinė naudoja vadovaudamasi galiojančiais teisės aktais, priskaičiuotos ir išmokėtos sumos bei mokesčiai, susiję su darbo užmokesčiu, laiku ir teisinga suma yra atvaizduoti buhalterinėje apskaitoje ir finansinėje atskaitomybėje, išskyrus 1,3 tūkst. Lt kasinių išlaidų (42 DD).

Patikrinus rinktinės vadovybės atlyginimų priskaitymą, pažeidimų nenustatyta (62 priedas).

Išvada. Rinktinės darbuotojams atlyginimas priskaičiuotas ir išmokėtas teisingai, vadovaujantis teisės aktais. Vidutinis darbo užmokestis rinktinėje, palyginti su 2000 metais, sumažėjo 61 Lt ir 2001 m. sudarė 1315 Lt.

8. Apskaita ir atskaitomybė

Tikrinimas atliktas atrankos būdu, dokumentiniu metodu, tikrinamasis laikotarpis 2001 metai.

Vertinant rinktinės apskaitą, analizuoti analitinės apskaitos duomenys, jie lyginti su sintetinės apskaitos duomenimis, Didžiąja knyga, likučių perkėlimu į metinę finansinę atskaitomybę. Rinktinės visos ūkinės operacijos pagrįstos apskaitos dokumentais, apskaitos dokumentai surašomi laiku ir teisingai, juose yra visi privalomi rekvizitai, apskaitos registruose užfiksuotos sumos

atitinka metinės finansinės atskaitomybės straipsniuose įrašytas sumas. Vidaus kontrolė apskaitos srityje yra pakankamai efektyvi, visos ataskaitinio laikotarpio apskaitos sistemos svarbios operacijos bei balansiniai likučiai užregistruoti (43 DD). Apskaitos procesas rinktinėje organizuotas tinkamai (44 DD), atsiskaitymai su tiekėjais ir rangovais už įsigytas prekes, atliktus darbus ir suteiktas paslaugas, atsiskaitymai su biudžetu, atskaitingais asmenimis tvarkomi teisingai (45,46 DD).

Atlikus rinktinės finansinį auditą, t.y. išanalizavus gautų ir panaudotų asignavimų atvaizdavimą apskaitos registruose, buvo atliktas reikšmingų apskaitinių duomenų įvertinimas, atvaizduotas 2002-01-01 finansinėje atskaitomybėje. Audito metu išanalizuota “Išlaidų sąmatų vykdymo 2002-01-01 balansas” “Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo apyskaita”, “Paslaugų pajamų ir išlaidų sąmatos (specialiosios lėšos) vykdymo apyskaita”, “Vidaus reikalų sistemos biudžetinių įstaigų etatų ir kontingento plano įvykdymo apyskaita”, “Rinktinės etatų plano vykdymo ataskaita” “Ilgalaikio ir trumpalaikio turto judėjimo apyskaita”, “Atsargų judėjimo apyskaita”, “Pažymos apie įstaigų debitorinį ir kreditorinį įsiskolinimą” ataskaitos bei Aiškinamasis raštas.

Nustatyti pažeidimai ir klaidos aprašyti ataskaitos kituose klausimuose. Įvertinus nustatytą 0,1 procentų reikšmingumo ribą 11499 Lt ir toleruotiną klaidą 60 procentų 6900 Lt, tikrinimo metu nustatyti pažeidimai 2002-01-01 metinei finansinei atskaitomybei reikšmingos įtakos neturėjo. **Rinktinė taikė apskaitos principus, kurie atitinka Lietuvos Respublikos buhalterinę apskaitą reglamentuojančius norminius aktus. Visa informacija, kuri svarbi finansinių ataskaitų atžvilgiu, tinkamai pateikta. 2002-01-01 finansinė atskaitomybė visais reikšmingais atžvilgiais yra parengta pagal reikalavimus, keliamus finansinei atskaitomybei, išskyrus tai, kad Išlaidų sąmatų vykdymo 2002-01-01 balanso užbalansinėje sąskaitoje neapskaityta 23,027 ha iš valstybės panaudos būdu gautos žemės 504880 Lt.**

IŠVADA

Rinktinės 2001 metų veikla vykdant programą 1.4 “Lietuvos Respublikos sienos apsauga sausumoje, teritorinėje jūroje ir Kuršių mariose, Šengeno ACQUIS reikalavimų sienos kontrolės srityje įgyvendinimas” vertintina kaip efektyvi, nes veiklos plane rinktinė buvo numačiusi padidinti kontrolės apimtį 10 proc., šis rodiklis pasiektas, atskiri pasienio kontrolės ir sienų apsaugos rodikliai 2001 m. išaugo net iki 85 proc.

Įvertinus tai, kad veiklos kokybė išlaikyta tinkama, nes įdiegtos papildomos pasienio kontrolės ir sienų apsaugos priemonės davė teigiamus rezultatus, o 2001 metais biudžetinių asignavimų veiklai vykdyti gauta 616,1 tūkst. Lt mažiau nei 2000 metais, rinktinės 2001 m. veikla vertinama kaip taupi.

Veiklos plane numatytus kiekybinius rodiklius palyginus su faktiniais įvykdymo rodikliais, įvertinant tai, kad kontrolės apimtis ir sienų apsaugos kokybė žymiai išaugo, didžioji dalis 2001 m. veiklos plane numatytų tikslų pasiekti, kiti tikslai neįgyvendinti dėl objektyvių priežasčių, darytina išvada, kad rinktinės veikla 2001 m. buvo rezultatyvi. Pasiiekti 2001 metais rinktinės veiklos

rezultatai atitinka rinktinei iškeltų uždavinių - užtikrinti valstybės sienos neliečiamumą ir įgyvendinti valstybės sienos apsaugos politiką nustatytame pasienio ruože - įgyvendinimą.

Lėšos panaudotos nustatyta tvarka, pagal patvirtintą sąmatą jos neviršijant, pagal tikslinę paskirtį. 2002-01-01 finansinė atskaitomybė visais reikšmingais atžvilgiais yra parengta pagal reikalavimus, keliamus finansinei atskaitomybei, išskyrus tai, kad Išlaidų sąmatų vykdymo 2002-01-01 balanso užbalansinėje sąskaitoje neapskaityta 23,027 ha iš valstybės panaudos būdu gautos žemės 504880 Lt.

Vyriausioji kontrolierė

L. Nalivaikienė

Lazdijų rinktinės vadas

A. Žymančius

Finansų skyriaus viršininkė

J. Buckiūnienė